

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ ΓΕΝΙΚΩΝ ΚΕΙΜΕΝΩΝ Ι

Ενότητα 4: Μεταφραστικές τεχνικές

Ελπίδα Λουπάκη
Επίκουρη Καθηγήτρια
Τμήμα Γαλλικής Γλώσσας και Φιλολογίας

Άδειες Χρήσης

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό υπόκειται σε άδειες χρήσης Creative Commons.
- Για εκπαιδευτικό υλικό, όπως εικόνες, που υπόκειται σε άλλου τύπου άδειας χρήσης, η άδεια χρήσης αναφέρεται ρητώς.

Χρηματοδότηση

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στα πλαίσια του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.
- Το έργο «Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης» έχει χρηματοδοτήσει μόνο τη αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.

4. Μεταφραστικές τεχνικές

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Περιεχόμενα 4^{ης} ενότητας

- Θεωρητικό πλαίσιο
- Μεταφραστικές τεχνικές:
 1. Δάνειο (l'emprunt)
 2. Έκτυπο (le calque)
 3. Κατά λέξη μετάφραση (la traduction littérale)
 4. Μετατόπιση (la transposition)
 5. Μετατροπία (la modulation)
 6. Ισοδυναμία (l'équivalence)
 7. Προσαρμογή (l'adaptation)

Σκοποί ενότητας

- Εξοικείωση με τις διαφορετικές μεταφραστικές τεχνικές.
- Κατανόηση των περιπτώσεων χρήσης της κάθε μίας τεχνικής και των διαφορών τους.
- Πρακτικά παραδείγματα.

Θεωρητικό πλαίσιο

- P. Vinay & J. Darbelnet, *Stylistique comparée du français et de l'anglais* (1958/1977)

Μεταφραστικές τεχνικές (Procédés de traduction):

1. Το δάνειο (l'emprunt)
2. Το έκτυπο (le calque)
3. Η κατά λέξη μετάφραση (la traduction littérale)
4. Η μετατόπιση (la transposition)
5. Η μετατροπία (la modulation)
6. Η ισοδυναμία (l'équivalence)
7. Η προσαρμογή (l'adaptation)

Μεταφραστικές τεχνικές

1. Το δάνειο (l'emprunt)

Οι λεξικές μονάδες της ΓΠ μεταφέρονται απευθείας στη ΓΣ (ειδικότερα για τα ελληνικά, είτε διατηρώντας τους λατινικούς χαρακτήρες είτε με φωνητική μεταγραφή).

Π.χ. tortillas, burritos, hedge funds, μπάτσελορ πάρτι, τσαντόρ

Μεταφραστικές τεχνικές

2. Το έκτυπο (le calque)

Κατά λέξη απόδοση έκφρασης ή δομής της ΓΠ στη ΓΣ.

Π.χ.

«science fiction» (ENG) ⇒ «science fiction» (FR)

«I will call you back» ⇒ *«Θα σε πάρω πίσω»

Μεταφραστικές τεχνικές

3. Η κατά λέξη μετάφραση (la traduction littérale)

Λέξη προς λέξη μετάφραση του ΚΠ στη ΓΣ.

Παράδειγμα 1

« Une cigarette c'est peut-être un moment de liberté, mais c'est **une liberté que les fumeuses payent chèrement.** »

« Το τσιγάρο μπορεί να προσφέρει μια στιγμή ελευθερίας, όμως πρόκειται για **μια ελευθερία που οι καπνίστριες πληρώνουν ακριβά.** »

Παράδειγμα 2

« Lisez attentivement les instructions ci-dessous. »

« **Διαβάστε προσεκτικά τις παρακάτω οδηγίες.** »

Μεταφραστικές τεχνικές

4. Η μετατόπιση (la transposition)

Ρήμα \Rightarrow ουσιαστικό

Επίρρημα \Rightarrow ρήμα

Ουσιαστικό \Rightarrow μετοχή

Ρήμα \Rightarrow πρόθεση

Ουσιαστικό \Rightarrow επίρρημα

Μετοχή \Rightarrow ουσιαστικό

Επίθετο \Rightarrow ουσιαστικό

Εμπρόθετος προσδιορισμός ή Επίρρημα \Rightarrow Επίθετο

Επίθετο \Rightarrow Ρήμα

Παραδείγματα

Επίρρημα ⇒ ρήμα

Des risques **encore** méconnus ⇒

Κίνδυνοι που **παραμένουν** άγνωστοι

**Εμπρόθετος προσδιορισμός ή Επίρρημα ⇒
Επίθετο**

Pour préparer une pâte à crêpes, on utilise généralement **les ingrédients de base** de la cuisine...

Για να ετοιμάσουμε χυλό για κρέπες χρησιμοποιούμε **τα βασικά υλικά** της κουζίνας...

Παραδείγματα

Ουσιαστικό \Rightarrow επίθετο + ουσιαστικό

Non seulement cette vidéo sert de **preuve**, mais elle montre également qu'il fait cela pour s'amuser...

Το βίντεο αυτό δεν χρησιμεύει απλώς ως **αποδεικτικό στοιχείο** δείχνει ταυτόχρονα ότι τα έκανε όλα για να διασκεδάσει...

Μεταφραστικές τεχνικές

5. Η μετατροπία (la modulation)

Μεταβάλλει την οπτική γωνία της ΓΠ:

- Αφηρημένο αντί για συγκεκριμένο
- Αιτία αντί για αποτέλεσμα
- Μέρος αντί του όλου
- Μέρος αντί άλλου μέρους
- Αναστροφή των όρων
- Άρνηση του αντίθετου
- Ενεργητική αντί για παθητική
- Χώρος αντί για χρόνο
- Μεταβολή συμβόλων (μεταφορές)

Μεταφραστικές τεχνικές

6. Η ισοδυναμία (l'équivalence)

Σύμφωνα με τους Vinay & Dalbarnet η ισοδυναμία είναι η περίπτωση κατά την οποία δύο γλώσσες περιγράφουν την ίδια κατάσταση με διαφορετικά υφολογικά και δομικά μέσα.

Χρησιμοποιείται κυρίως για τη μετάφραση παροιμιών και ιδιωματικών εκφράσεων.

Παραδείγματα

- Entre deux maux il faut choisir la moindre.
- Το μη χείρον βέλτιστο.
- C'est blanc bonnet et bonnet blanc.
- Όχι Γιάννης, Γιαννάκης.
- Il pleut des hallebardes.
- Βρέχει καρεκλοπόδαρα!
- Chapeau !
- Συγχαρητήρια!

Μεταφραστικές τεχνικές

7. Η προσαρμογή (l'adaptation)

Σχετίζεται με τη μεταβολή των πολιτιστικών αναφορών/ πολιτισμικών ενδεικτών (Γραμμενίδης, 2009: 108).

Παραδείγματα:

- Προσαρμογή κύριων ονομάτων (π.χ. M. Dubont \Rightarrow κος Παπαδόπουλος)
- Προσαρμογή τοπικών διαλέκτων (π.χ. ratois \Rightarrow βλάχικα)
- Προσαρμογή ζητημάτων ταμπού

Βιβλιογραφικές αναφορές

- Γραμμενίδης Σ. (2009) *Μεταφράζοντας τον κόσμο του Άλλου*. Αθήνα: Δίαυλος.
- Μπατσαλιά Φ. & Ε. Σελλά-Μάζη (1997) *Γλωσσολογική προσέγγιση στη θεωρία και τη διδακτική της μετάφρασης*. Αθήνα: Έλλην.
- Munday, J. (2004) *Μεταφραστικές σπουδές, θεωρίες και εφαρμογές*. Μτφ. Α. Φιλιππάτος, Αθήνα: Μεταίχμιο.
- Vinay, J.P. & J. Darbelnet (1977) *Stylistique comparée du français et de l'anglais*. Paris: Didier.

Σημείωμα Αναφοράς

Copyright Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Ελπίδα Λουπάκη,
«Μετάφραση Γενικών Κειμένων Ι». Έκδοση: 1.0. Θεσσαλονίκη 2014.

Διαθέσιμο από τη δικτυακή διεύθυνση:

http://opencourses.auth.gr/eclass_courses.

Σημείωμα Αδειοδότησης

Το παρόν υλικό διατίθεται με τους όρους της άδειας χρήσης Creative Commons Αναφορά - Παρόμοια Διανομή [1] ή μεταγενέστερη, Διεθνής Έκδοση. Εξαιρούνται τα αυτοτελή έργα τρίτων π.χ. φωτογραφίες, διαγράμματα κ.λ.π., τα οποία εμπεριέχονται σε αυτό και τα οποία αναφέρονται μαζί με τους όρους χρήσης τους στο «Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων».

Ο δικαιούχος μπορεί να παρέχει στον αδειοδόχο ξεχωριστή άδεια να χρησιμοποιεί το έργο για εμπορική χρήση, εφόσον αυτό του ζητηθεί.

[1] <http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/>

Τέλος ενότητας

Επεξεργασία: <Χριστίνα Ευαγγέλου>
Θεσσαλονίκη, <εαρινό εξάμηνο 2014-2015>

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Σημειώματα

Διατήρηση Σημειωμάτων

Οποιαδήποτε αναπαραγωγή ή διασκευή του υλικού θα πρέπει να συμπεριλαμβάνει:

- το Σημείωμα Αναφοράς
- το Σημείωμα Αδειοδότησης
- τη δήλωση Διατήρησης Σημειωμάτων
- το Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων (εφόσον υπάρχει)

μαζί με τους συνοδευόμενους υπερσυνδέσμους.

